
Dr. **Ivo Pilar** (Zagreb, 1874.—1933.), po struci pravnik i ekonomist (studirao u Beču i Parizu). Od početka XX. stoljeća do 1920. živi i radi u Bosni i Hercegovini (Sarajevo, Tuzla), potom do smrti u Zagrebu. Sudjelovao i u političkom životu: do jeseni 1918. zalagao se za održanje višenacionalne i multikulturne Austro-Ugarske Monarhije, ali pod uvjetom da se — u državno-političkom i nacionalno-političkom smislu — *reformira*, o čemu je napisao nekoliko važnih programskih spisa. U novostvorenoj južnoslavenskoj državi (Kraljevina SHS — Kraljevina Jugoslavija) politički je proganjan. Znanstvenik i publicist širokih interesa (umjetnost, povijest, sociologija, psihologija, demografija, politička geografija itd.). Najvažnija djela: studija *Secesija* (Zagreb 1898., kojom stječe »legitimaciju teoretičara modernizacije«), stručni rad o recepciji Općeg austrijskog građanskog zakonika u Bosni i Hercegovini (*Entwicklungsgang der Rezeption des Österreichischen ABG in Bosnien und Herzegowina...*, Wien, 1911.), opsežna studija *Die südslawische Frage und der Weltkrieg* (Beč, 1918., pod pseudonimom L. v. Südland), pionirski rad u hrvatskoj psihologiji (*Borba za vrijednost svoga »ja«*. *Pokus filozofije slavenskog individualizma*, Zagreb 1922.), političko-ekonomska studija *Immer wieder Serbien. Jugoslawiens Schicksalsstunde* (Berlin, 1933., pod pseudonimom Florian Lichtträger).

Sadržaj

R A S P R A V E

- 9** Ante ŠKEGRO — Marko RIMAC — Suzana MARTINOVIĆ:
Diplomatski spor zbog jednoga katoličkog krštenja u Splitu 1745. godine
- 35** Mislav GABELICA:
Katolički svećenici u banskoj Hrvatskoj na izbornim listama frankovačkih pravaša (1895.—1914.)

P R I L O Z I

- 71** Čime je sv. Sava »opčarao« Ivu Pilara (I. Markešić)
- 77** Ivo PILAR, O Svetom Savi i njegovu znamenovanju

G R A D I V O

- 91** Pabirci iz korespondencije Ive Pilara i Fritza Byloffa (1926.—1933.)

O S V R T S P O V O D O M

- 103** Zlatko KUDELIĆ:
Intelektualci na marginama visoke politike
- 115** Jure KRIŠTO:
Od nesnalaženja do pravilnoga izbora — Političko prilagodavanje (nekih) franjevaca Bosne Srebrene u komunizmu i nakon njegova sloma

O C J E N E I P R I K A Z I

- 133** *Dr. Franjo Tuđman u okviru hrvatske historiografije*, Zagreb, 2011. (I. Žebec Šilj)
- 136** Ivica Zvonar, *Mons. dr. Fran Barac (1872.—1940.). Život i djelo*, Zagreb, 2011. (M. Matijević)
- 139** Hrvoje Petrić, *Pogranična društva i okoliš. Varaždinski generalat i Križevačka županija u 17. stoljeću*, Samobor — Zagreb, 2012. (I. Zvonar)

K R O N I K A

- 143** Ivo Pilar u Zmajskoj kuli (z. m.)

I N M E M O R I A M

- 149** Rene Lovrenčić (1928.—2012.)
- 152** Mirjana Gross (1922.—2012.)

DODATAK

[3] Stjepan SRKULJ:
Memoari

[89] Skica za životopis Stjepana Srkulja (S. Matković)

matković

RASPRAVE